

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2020

1269/2020

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään määräaikaisesta kokeilusta, jonka aikana kunnat järjestävät alueellaan eräitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettuja palveluja työ- ja elinkeinotoimiston asemesta ja antavat eräitä työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuja työvoimapolitiittisia lausuntoja työ- ja elinkeinotoimiston asemesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *työttömällä* henkilöä, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettulla tavalla työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahta viikkoa ja joka ei ole mainitussa luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija; työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia;
- 2) *työnhakijalla* henkilöasiakasta, jonka työnhaku on voimassa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 1 tai 2 §:ssä säädettyllä tavalla;
- 3) *vieraskielisellä henkilöllä* henkilöä, joka on ilmoittanut väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 §:ssä tarkoitettuun väestötietojärjestelmään äidinkielekseen muun kielen kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen;
- 4) *maahanmuuttajalla* kotoutumisen edistämisestä annetun lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettua Suomeen muuttanutta henkilöä;
- 5) *työllistymistä edistävällä palvelulla* julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, työvoimakoulutusta ja työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua, mainitun lain 4 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua kokeilua, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettua työvoimakoulutusta, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa;

HE 87/2020
HE 114/2020
HaVL 17/2020
PeVL 25/2020
TyVM 16/2020
EV 216/2020

6) *työllistetyllä* työnhakijaa, jonka työnantajalle maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvussa tarkoitettua palkkatukea tai jonka palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin valtion virastolle tai laitokselle on osoitettu määrärahoja edellä mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla taikka henkilöasiakasta, jolle on myönnetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 8 luvussa tarkoitettua starttirahaa.

3 §

Kokeilualueet

Kokeilualueet ovat:

- 1) Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueella:
 - a) Seinäjoen ja Ilmajoen muodostama kokeilualue;
 - b) Kurikan, Kauhajoen, Teuvan, Isojoen, Karijoen, Alavuden ja Soinin muodostama kokeilualue;
- 2) Etelä-Savon työ- ja elinkeinotoimiston alueella Mikkelin, Juvan, Hirvensalmen, Mäntyharjun, Kangasniemen, Puumalan ja Pertunmaan muodostama kokeilualue sekä Savonlinnan kokeilualue;
- 3) Hämeen työ- ja elinkeinotoimiston alueella Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan muodostama kokeilualue sekä Lahden, Hollolan, Asikkalan, Kärkölän ja Orimattilan muodostama kokeilualue;
- 4) Kainuun työ- ja elinkeinotoimiston alueella Hyrynsalmen, Kajaanin, Kuhmon, Sotkamon, Suomussalmen, Paltamon ja Ristijärven muodostama kokeilualue;
- 5) Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston alueella:
 - a) Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja Äänekosken muodostama kokeilualue;
 - b) Jämsän, Keuruun ja Saarijärven muodostama kokeilualue;
- 6) Lapin työ- ja elinkeinotoimiston alueella Rovaniemen, Tornion, Kemijärven ja Sodankylän muodostama kokeilualue;
- 7) Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueen kokeilualue, johon kuuluvat maakunnan kaikki 22 kuntaa;
- 8) Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueella Kokkolan, Kannuksen, Perhon, Kaustisen, Vetelin, Halsuan, Toholammen ja Lestijärven kokeilualue;
- 9) Pohjois-Karjalan työ- ja elinkeinotoimiston alueella Joensuun, Outokummun, Liperin, Polvijärven ja Kontiolahden muodostama kokeilualue;
- 10) Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueella:
 - a) Oulun, Hailuodon, Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Tyrnävän ja Muhoksen muodostama kokeilualue;
 - b) Raahen, Pyhäjoen ja Siikajoen muodostama kokeilualue;
 - c) Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Oulaisten ja Ylivieskan muodostama kokeilualue;
- 11) Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimiston alueella Kuopion, Iisalmen, Lapinlahden, Siilinjärven, Sonkajärven ja Vieremän muodostama kokeilualue;
- 12) Satakunnan työ- ja elinkeinotoimiston alueella Porin, Kokemäen ja Ulvilan muodostama kokeilualue;
- 13) Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueella:
 - a) Espoon kokeilualue;
 - b) Helsingin kokeilualue;
 - c) Vantaan ja Keravan muodostama kokeilualue;
 - d) Porvoon kokeilualue;
 - e) Hangon ja Raaseporin muodostama kokeilualue;
- 14) Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston alueella Salon, Marttilan ja Kosken Tl:n muodostama kokeilualue sekä Turun, Laitilan, Paimion, Sauvon ja Uudenkaupungin muodostama kokeilualue.

4 §

Kokeilun alueen kunnan asiakkaat

Kokeilun alueen kunnan asiakkaita ovat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kyseisessä kunnassa ja jotka:

- 1) eivät täytä työttömyysturvalain 5 luvun 2 §:n 1 momentissa tai 6 §:n 1 momentissa säädettyjä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä; tai
- 2) ovat alle 30-vuotiaita, maahanmuuttajia tai vieraskielisiä henkilöitä.

Kokeilun alueen kunnan asiakkaita ovat 1 momentissa tarkoitettuihin asiakasryhmiin kuuluvat, jotka tämän lain voimaan tullessa ovat ilmoittautuneet työttömäksi työnhakijaksi tai kokeilun aikana ilmoittautuvat työttömäksi työnhakijaksi ja jotka työ- ja elinkeinotoimisto siirtää kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi.

5 §

Asiakkuuden siirtäminen

Työ- ja elinkeinotoimisto siirtää 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään kuuluvan henkilön sen kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi, jossa henkilöllä on kotikunta. Siirtämisestä on ilmoitettava asiakkaalle ja kokeilun alueen kunnalle. Jos asiakkaan kotikunta vaihtuu kokeilun aikana, kokeilun alueen kunnan on siirrettävä asiakas uuden kotikunnan perusteella toimivaltaisen kokeilun alueen kunnan tai työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi. Siirtämisestä on ilmoitettava asiakkaalle ja toimivaltaiselle kunnalle tai työ- ja elinkeinotoimistolle.

Työ- ja elinkeinotoimisto siirtää kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi myös henkilön, joka viimeistään seitsemän päivän kuluttua työnhaun käynnistämisestä tai työnhaun muutoksen ilmoittamisesta kuuluu 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi jättää asiakkaan siirtämättä kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä.

6 §

Asiakkuuden päättyminen ja uudelleen käynnistäminen

Kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi ohjatun asiakkuuden päättymiseen sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:n 3 momentissa säädetään työnhaun voimassaolon lakkaamisesta. Kokeilun alueen kunnan asiakas voi tehdä mainituissa lainkohdissa tarkoitettut ilmoitukset kokeilun alueen kunnalle tai työ- ja elinkeinoveriviranomaiselle.

Jos kokeilun alueen kunnan asiakkaan työnhaku on päättynyt ja henkilö kokeilun kestäessä käynnistää työnhakunsa uudelleen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 1 §:n mukaisesti, asiakkuus jatkuu kokeilun alueen kunnassa, vaikka tämän lain 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty edellytykset eivät täytyisi. Kokeilun alueen kunnan asiakkaana ollut henkilö voi käynnistää työnhaun uudelleen myös pyytämällä sitä kokeilun alueen kunnalta.

7 §

Kokeilun alueen palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

Kokeilun alueen kunnilla on velvollisuus järjestää riittävästi ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden turvaavalla tavalla tämän lain 10 §:ssä tarkoitettuja palveluja koko alueellaan työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Palvelujen riittävyttä on arvioitava työllisyy-

den edistämisen kannalta ja ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön kokeilualueelle osoittama määrärahojen käyttövaltuus.

Kokeilualueeseen kuuluva kunta voi järjestää tässä laissa säädetty tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle samaan kokeilualueeseen kuuluvalla kunnalla kuntalain (410/2015) 8 §:n 1 momentin mukaisesti. Kuntien yhteistoiminnan muodoista säädetään kuntalain 8 luvussa.

Mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 5 §:ssä säädetään palvelujen tuottamisesta ja hankkimisesta, koskee myös kokeilualueiden tarvitsemia palveluhankintoja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, työ- ja elinkeinotoimistot sekä työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus hankkivat sellaiset tässä laissa tarkoitetut palvelut, jotka rahoitetaan tämän lain 16 §:n nojalla valtion varoista.

8 §

Työnhakijan haastattelut ja palvelutarpeen arviointi

Kokeilualueen kunta järjestää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetut työnhakijan haastattelut ja vastaa mainitun luvun 5 §:ssä tarkoitettuja tehtävistä työ- ja elinkeinotoimiston sijaan.

Kokeilussa kuntaan sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 3 ja 9 §:ssä säädetään työnhakijan informoimisesta ja työ- ja elinkeinoviranomaisen velvollisuuksista.

9 §

Kokeilualueen kunnan suunnitelmia koskevat tehtävät

Kokeilualueen kunta hoitaa asiakkaidensa osalta työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät, joista säädetään:

- 1) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ja sen 2 luvun 7 §:n nojalla annetuissa säännöksissä asiakkaan työllistymissuunnitelman laatimiseksi;
- 2) työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetussa laissa (1369/2014) monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseksi;
- 3) kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa aktivointisuunnitelman laatimiseksi;
- 4) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa työttömälle työnhakijalle laaditun kotoutumissuunnitelman laatimiseksi.

Kokeilualueen kunnan ja sen asiakkaan suunnitelmaan sovelletaan, mitä 1 momentissa mainituissa laeissa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston ja sen asiakkaan laatimasta suunnitelmasta ja suunnitelman toteuttamisesta. Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan 1 momentissa mainitussa laissa tarkoitettuun suunnitelmaan, lakia ja säännöksiä sovelletaan kokeilualueen kunnan ja kunnan asiakkaan laatimaan 1 momentissa tarkoitettuun suunnitelmaan.

10 §

Kokeilualueen kunnan julkiset työvoima- ja yrityspalvelut

Julkisena työvoima- ja yrityspalveluna kokeilualueen kunta:

- 1) tarjoaa asiakkailleen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvussa tarkoitettuja henkilöasiakkaalle suunnattuja työnvälityspalveluja, 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja tieto- ja neuvontapalveluja sekä 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ammatinvalinta- ja uraohjausta;
- 2) ohjaa asiakkaansa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuihin asiantuntija-arviointeihin, 4 §:ssä tarkoitettuun valmennukseen ja 5 §:ssä tarkoitettuun kokeiluun sekä 5 luvussa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen;

- 3) myöntää valtion lukuun julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain:
- 7 luvussa tarkoitettua palkkatukea;
 - 8 luvussa tarkoitettua starttirahaa;
 - 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua harkinnanvaraista kulukorvausta;
 - 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyviä harkinnanvaraisia etuuksia;
- 4) tekee ratkaisun työnhakijan omaehtoisen työttömyysetuudella tuetun opiskelun edellytyksistä, joista säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvussa;
- 5) tekee ratkaisun maahanmuuttajan omaehtoisten opintojen tukemisen edellytyksistä, joista säädetään kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä;
- 6) voi työ- ja elinkeinotoimiston lisäksi julkaista ja välittää tietoja avoimeksi ilmoitetuista työpaikoista työnantajan toimeksiannon mukaisesti ja esitellä työnantajalle työnhakijoita julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin palveluihin sovelletaan, mitä niistä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa, sen nojalla annetuissa säännöksissä ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädetään, ellei tässä laissa toisin säädetä. Mitä mainituissa laeissa ja säännöksissä säädetään työ- ja elinkeinotoimistosta, työ- ja elinkeinonviranomaisesta, näiden tehtävistä ja ilmoitusvelvollisuudesta työ- ja elinkeinotoimistolle, koskee kokeilun alueen kuntaa sen hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä, lukuun ottamatta, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 3 §:ssä säädetään opiskelijoiden valitsemisesta koulutukseen ja 5 §:ssä koulutuksen keskeyttämisestä ja keskeyttämisperusteiden ilmoittamisesta työ- ja elinkeinotoimistolle.

Julkisia työvoima- ja yrityspalveluita tarjotessaan kunnan on lisäksi noudatettava, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 4 ja 6–8 §:ssä säädetään työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta, maksuttomuudesta, tasapuolisuudesta ja yhdenvertaisuudesta sekä miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistämisestä.

Kokeilun alueen kunnan tämän lain nojalla myöntämiin tukiin ja korvauksiin sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 8 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään.

11 §

Työkokeilua ja palkkatukea koskevat poikkeukset

Sen estämättä, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 9 §:ssä säädetään työkokeilua koskevan sopimuksen tekemisestä, sopimuksen tekevät kokeilun alueen kunta ja kunnan asiakas, jos työkokeilun järjestäjänä on kunta itse. Työkokeiluun ei tällöin sovelleta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 9 §:n 2 momenttia eikä sitä, mitä mainitun pykälän 3 momentissa säädetään työkokeilun järjestäjälle asetettavista lisäehdoista ja mainitun 4 luvun 10 §:n 2 momentissa työkokeilun järjestäjän velvollisuudesta ilmoittaa poissaoloista.

Jos palkkatuen hakijana on kokeilun alueen kunta taikka palkkatuki rahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta, päätöksen tuen myöntämisestä tekee työ- ja elinkeinotoimisto siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvussa säädetään.

12 §

Kokeilun alueen kunnan muut tehtävät

Kokeilun alueen kunta vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa työ- ja elinkeinotoimiston tehtäväksi säädettyjen palvelujen ja toimenpiteiden järjestämisestä asi-

akkailleen työ- ja elinkeinotoimiston sijaan. Edellä tarkoitettuihin palveluihin ja toimenpiteisiin sovelletaan, mitä niistä mainitussa luvussa säädetään.

Mitä työttömyysturvalain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 11 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston antamasta työvoimapoliittisesta lausunnosta, sovelletaan kokeilualan kuntaan. Kokeilualan kunta antaa työvoimapoliittisen lausunnon:

1) työnhakijan osallistumisesta työllistymistä edistävään palveluun ja työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun tämän lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuun suunnitelmaan; työvoimapoliittisen lausunnon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työvoimakoulutuksesta antaa kuitenkin työ- ja elinkeinotoimisto;

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua opintojen todisteellisesta keskeytymisestä sekä mainitun luvun 5–7 §:ssä säädettyistä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

3) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeytymisestä.

Kokeilualan kunnan antamaan työvoimapoliittiseen lausuntoon sovelletaan työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:n 3 ja 4 momenttia.

Tarkempia säännöksiä kokeilualan kunnan työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Kokeilualan kuntaan sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 2 §:n 4 momentin nojalla annetuissa säännöksissä säädetään kulukorvauksen määrästä ja työ- ja elinkeinotoimiston velvollisuudesta tehdä ilmoituksia ja toimittaa tietoja työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle kulukorvauksen maksamiseen liittyen.

13 §

Kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuuden järjestäminen

Kokeilualan kunnan asiakkaana olevalle työttömälle työnhakijalle, jonka oikeus palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 60 vuotta, on turvattava mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai työvoimakoulutukseen.

Kokeilualan kunnan tulee tarjota 60 vuotta täyttäneelle asiakkaanaan olevalle työttömälle työnhakijalle mahdollisuus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun tai palkkatuettuun työhön muun työnantajan kuin kunnan palveluksessa ennen kuin hänen oikeutensa palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan takia.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu työtön työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida tarjota soveltuvaa työttömyysturvalaissa tarkoitettua työllistymistä edistävää palvelua, kuntoutusta tai palkkatuettua työtä muun kuin kunnan palveluksessa, kunnan on järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus kuuden kuukauden ajaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 ja 2 §:n mukaisesti.

Kokeilualan kunnan tämän pykälän nojalla järjestämään työllistymistä edistävään palveluun ja työhön sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 5 luvun 4 a §:ssä sekä 6 luvun 8 ja 9 §:ssä säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n perusteella järjestetystä työllistymistä edistävästä palvelusta ja työstä. Lisäksi kokeilualan kuntaan sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n nojalla annetuissa säännöksissä säädetään työ- ja elinkeinotoimistosta.

14 §

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän käyttö

Kokeilualueen kunnan on käytettävä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien järjestämisessä ja tuottamisessa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:ssä tarkoitettua asiakastietojärjestelmää mainitun luvun 3 §:ssä säädettyjen tietojen käsittelemiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää kokeilualueen kunnan hakemuksesta sen henkilöstöön kuuluvalla viranhaltijalle käyttöoikeuden asiakastietojärjestelmään, jos se on välttämätöntä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Käyttöoikeus voidaan myöntää, jos tässä laissa tarkoitetut tehtävät tai tässä laissa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyvät valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtävät muodostavat vähintään puolet käyttöoikeuden hakijan tehtäväkuvasta, eikä asiakastietojen käyttötarve ole satunnaista eikä harvinaista. Tietojärjestelmään tallennettujen henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *yleinen tietosuojasetus* ja tietosuojalaissa (1050/2018).

Kokeilualueen kunnan viranhaltijan käyttöoikeuden muuttamiseen ja poistamiseen sovelletaan, mitä työ- ja elinkeinotoimiston virkamiehen käyttöoikeuden muuttamisesta ja poistamisesta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 5 a §:ssä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 6 §:ssä säädetään työnhakijaa koskevien tietojen luovuttamisesta työnantajalle työnhakijan kirjallisella suostumuksella.

15 §

Kokeilualueen kunnan asiakkaana olevan työttömän työnhakijan velvollisuudet

Kokeilualueen kunnan asiakkaana olevan työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on:

- 1) hakea työtä ja koulutusta;
- 2) osallistua kokeilualueen kunnan järjestämiin työnhakijan haastatteluihin;
- 3) osallistua 9 §:n 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen;
- 4) toteuttaa hänen kanssaan laadittua 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa ja ilmoittaa suunnitelmassa sovitussa määräajassa ja sovitulla tavalla kokeilualueen kunnalle, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa;
- 5) hakeutua ja osallistua 9 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suunnitelmassa sovittuihin palveluihin, jotka tukevat hänen työnhakuaan ja edistävät hänen työmarkkinavalmiutensa ja työllistymistään.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun velvollisuuden ja 4 kohdassa tarkoitettun ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin sovelletaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 1 §:n 2 momenttia. Muilta osin 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien vastaisen menettelyn vaikutuksesta henkilön oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa.

Kokeilualueen kunnan tarjoamasta työstä kieltäytymiseen sekä kokeilualueen kunnan järjestämästä työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:ssä tarkoitettua palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen sovelletaan, mitä mainitussa luvussa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamasta työstä kieltäytymisestä, palvelusta kieltäytymisestä ja pal-

velun keskeyttämisestä. Kokeilualueen kunnan asiakkaan tämän lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen saapumatta jäämiseen, kieltäytymiseen osallistua suunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen ja suunnitelman toteuttamisen laiminlyöntiin sovelletaan työttömyysturvalain 2 luvun 14 §:n 3 momenttia sekä 2 a luvun 9–11, 13 a ja 14 §:ää. Mitä työttömyysturvalain 2 a luvun 11 §:n 1 momentissa säädetään työ- ja elinkeinotoimistosta, sovelletaan kokeilualueen kuntaan. Kokeilualueen kunnan asiakkaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun alkukartoitukseen saapumatta jättämiseen ja alkukartoituksesta kieltäytymiseen sovelletaan työttömyysturvalain 2 a luvun 9, 10 ja 14 §:ää.

Kokeilualueen kunnan asiakkaan työstä kieltäytymiseen ja kokeilualueen kuntaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 2 a luvun 4 §:n nojalla annetuissa säännöksissä säädetään työnhakijan työstä kieltäytymisen ajankohdasta ja työ- ja elinkeinotoimistosta.

16 §

Valtion rahoitus kokeilualueille

Tässä laissa tarkoitetut palvelut maksetaan valtion talousarviosta työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoitetusta määrärahadista (*työllisyysmäärärahat*) ja työttömyysetuusmäärärahadista talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrittelee kiintiön, johon asti kokeilualueella on käyttövaltuus. Ennen käyttövaltuuden antamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuultava kokeilualueetta.

Mitä valtion talousarviosta annetussa laissa (423/1988) säädetään määrärahan käyttämisestä, koskee kokeilualueetta sen käyttäessä valtion määrärahoja.

Työllisyysmäärärahojen kohdentamisesta erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen tukemiseksi säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 5 §:n 1 momentissa.

17 §

Tiedonsaantioikeus, palvelun epääminen ja muutoksenhaku

Kokeilualueen kuntaan sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain:

1) 12 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään työ- ja elinkeinotoimiston tiedonsaantioikeudesta, 2 momentissa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottajan oikeudesta saada tietoja työ- ja elinkeinotoimistolta ja 4 momentissa tietojen luovuttamisesta;

2) 12 luvun 7 §:n 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa sekä 2 momentissa säädetään julkisen työvoima- ja yrityspalvelun epäämisestä.

Kokeilualueen kunnan tekemään päätökseen ja ratkaisuun sovelletaan, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 14 luvussa säädetään muutoksenhausta ja muutoksenhaun rajoituksista sekä oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutuksesta päätöksen täytäntöönpanoon. Muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapolitiittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaisissa.

18 §

Vastuu asiakastietojen käsittelystä

Kokeilualueen kunta on yleisen tietosuojasetuksen 28 artiklassa tarkoitetussa käsitteilyvastaavuudessa henkilötietojen käsittelystä työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmässä kokeilun soveltamisen ajan. Kokeilualueen kunnan on viipymättä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja

hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 5 a §:ssä tarkoitettua käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteesta.

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmästä, sen rekisterinpitäjistä, henkilöasiakasrekisteriin talletettavista tiedoista ja asiakastietojärjestelmän käytöstä säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvussa.

Virkamies, jolle on myönnetty käyttöoikeus työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään, saa käsitellä vain sellaisia asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä hänen tehtäviensä hoitamiseksi ja vain siten kuin hänen tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä hoitamiseksi on välttämätöntä.

Mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 25 kohdassa säädetään työhallinnon asiakkaita koskevien tietojen salassapidosta, koskee kokeilualueiden kuntien tässä laissa tarkoitettujen asiakkaiden tietoja.

19 §

Työ- ja elinkeinotoimiston virkamiehen siirtäminen kokeilualueelle

Työ- ja elinkeinotoimiston virkamiehiä voidaan siirtää työskentelemään 3 §:ssä tarkoitetun kokeilualan kunnan johdon ja valvonnan alaisena tässä laissa tarkoitetuissa kokeilualan kunnan toimivaltaan kuuluvissa tehtävissä noudattaen valtion virkamieslain (750/1994) 20 §:ää.

20 §

Kokeilualan kunnan ja sen asiakkaan tiedonantovelvollisuus

Kokeilualan kunnan asiakkaan velvollisuuteen antaa tietoja kokeilualan kunnalle sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 11 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään tietojen ilmoittamisesta työ- ja elinkeinotoimistolle.

Kokeilualan kunnan on viipymättä ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeelliset tiedot työttömyysturvalain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon antamista varten.

21 §

Työ- ja elinkeinotoimiston ja kokeilualan yhteistyövelvoite

Kokeilualan työ- ja elinkeinotoimiston ja kokeilualan kuntien on perustettava tasa-vertaiseen kumppanuuteen perustuva yhteistyöelin, joka sovittaa yhteen ja seuraa alueen työllisyyden edistämisen kokonaisuutta. Saman työ- ja elinkeinotoimiston alueella toimivilla kokeilualueilla voi olla yhteinen toimielin.

Yhteistyöelimen kokoonpanosta ja yhteistyön osa-alueista voidaan antaa tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

22 §

Valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto valvoo työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämiskokeilua kaikilla kokeilualueilla. Mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 5 §:n 1 momentissa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön virkamiehen käyttöoikeudesta työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään, sovelletaan myös aluehallintoviraston virkamieheen. Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta kokeilualueelta, kokeilualan kunnalta, työ- ja elinkeinotoimistolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ym-

päristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskukselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä valvonnan suorittamiseksi.

Jos kokeilualueilla havaitaan tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Aluehallintovirastolla on toimivalta velvoittaa kunta tai kokeilualue noudattamaan 2 momentissa tarkoitettua määräystä uhalla, että toiminta keskeytetään osittain tai kokonaan. Jos aluehallintovirasto määrää kokeilun keskeytettäväksi osittain tai kokonaan, tässä laissa tarkoitettu kunnan järjestämisvastuu ja toimivalta lakkaavat aluehallintoviraston määräystä vastaavalta osin.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Aluehallintoviraston päätöstä toiminnan keskeyttämisestä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kokeilualue on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, aluehallintovirasto voi antaa kunnalle tai kokeilualueelle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Aluehallintoviraston tulee ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle käynnissä olevista valvontamenettelyistä.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2023.

24 §

Siirtymäsäännös

Lain 4 §:ssä tarkoitettu henkilö, jonka työnhaku työ- ja elinkeinotoimistossa on alkanut viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2021, on siirrettävä kokeilualueen kunnan asiakkaaksi viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2021. Näissä tilanteissa kokeilualueen kunnan toimivalta alkaa tässä laissa tarkoitettulla tavalla, kun se on saanut työ- ja elinkeinotoimistolta 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen. Työ- ja elinkeinotoimiston virkamies, joka on siirretty työskentelemään kokeilualueen kunnan johdon ja valvonnan alaisena, jatkaa kokeilualueen kunnan asiakkaaksi siirrettävään henkilöön liittyviä tehtäviään työ- ja elinkeinotoimiston lukuun siihen asti, kun kunta on saanut 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin etuuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos työttömälle työnhakijalle on laadittu työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma ennen hänen ohjaamistaan kunnan asiakkaaksi, suunnitelma velvoittaa asiakasta ja kuntaa siihen saakka, kunnes se on tarkistettu. Kunnan asiakkaaksi siirtyneen työnhakijan tulee ilmoittaa suunnitelmassa sovittujen toimien toteutumisesta kunnalle.

Asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2023.

1269/2020

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2020

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Työministeri Tuula Haatainen